
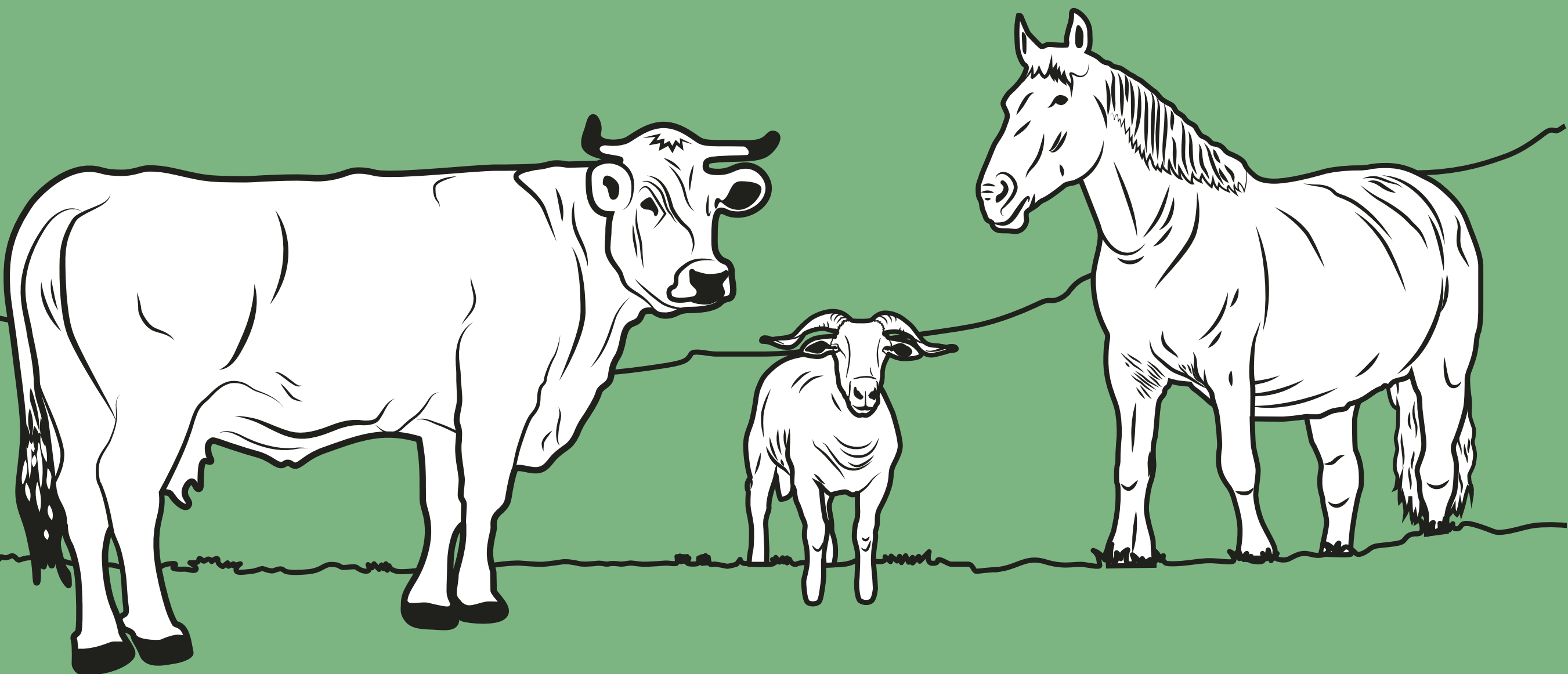

CHEMIN DE LA

**TRANS
HUMANCE**

ESTI ES

BENVINGUTS A UN ESPAI ON ES PRACTICA LA TRANSHUMÀNCIA

COMÚ DE CANILLO

Govern d'Andorra

Ariège
PYRENEES
le Département **09**

CHEMIN DE LA

TRANS HUMANCE

ESTI ES

LA TRANSHUMÀNCIA, MOVIMENT ESTACIONAL DELS RAMATS ALS PIRINEUS

Des de temps immemorials, l'agricultura i la ramaderia han estat les principals activitats econòmiques de la serralada dels Pirineus fins a mitjan segle passat. El desenvolupament d'aquestes activitats està estretament relacionat amb els cicles naturals propis d'un territori de muntanya.

Cada any, a la primavera i a la tardor, pagesos i pastors (homes i dones) organitzen el moviment dels animals seguint rutines tradicionals de pasturatge. Sempre que és possible, el bestiar es desplaça a peu seguint camins o passos ramaders ancestrals.

La transhumància ens ha deixat un llegat arquitectònic (bordes, cabanes de pastor, orris, camins de pedra seca, etc.) i paisatgístic (pastures d'alçada, prats de dall, feixes, etc.) vinculat a la producció agrària i ramadera, que encara perdura i es continua transmetent de generació en generació. Les activitats socioeconòmiques vinculades abracen des de la gastronomia fins a l'artesania local, passant per les fires i les festes que marquen l'inici i el final de cada temporada.

La transhumància ha estat inscrita en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, fet que suposa el seu reconeixement com a pràctica tradicional que afavoreix el desenvolupament sostenible, promou el benestar animal i la producció de productes de proximitat, i contribueix a protegir els recursos naturals i a preservar la biodiversitat dels ecosistemes de muntanya.

Avui la transhumància del bestiar ha de fer front a nous reptes, davant el retorn d'espècies animals predadores que estan protegides, en especial, l'os i el llop. Dues espècies que sovint ataquen el bestiar per poder-se alimentar i causen danys importants al sector ramader, provocant la decadència progressiva i insidiosa dels territoris pastorals.

La continuïtat de la transhumància requereix, doncs, nous mecanismes legals que reconeguin el seu interès general per tal de poder assegurar al mateix temps la continuïtat d'un sector ramader dinàmic, el manteniment de la vida a les zones rurals, el desenvolupament d'un turisme sostenible i responsable, així com la preservació d'una biodiversitat molt rica.

Tu, com a excursionista, ciutadà i consumidor, pots contribuir fàcilment a la conservació d'aquest bé comú, sàvia barreja de tradicions seculares i de patrimonis culturals i naturals fràgils:

- Respectant els drets i usos d'aquest territori que travesses.
- Gaudint de la gastronomia consumint els productes locals elaborats per la comunitat transhumant.
- Mostrant el teu suport als pagesos i ramaders locals, que, amb el seu saber fer, treballen dia rere dia per preservar aquest territori d'elevat valor mediambiental.

GASCONA DELS PIRINEUS

Caps de bestiar: 23 000 vaques

Categoria: bovins

Pes:

- 650-750 kg les vaques
- 900-1150 kg els toros

Alçada:

- 1,35 m les vaques
- 1,45 m els toros

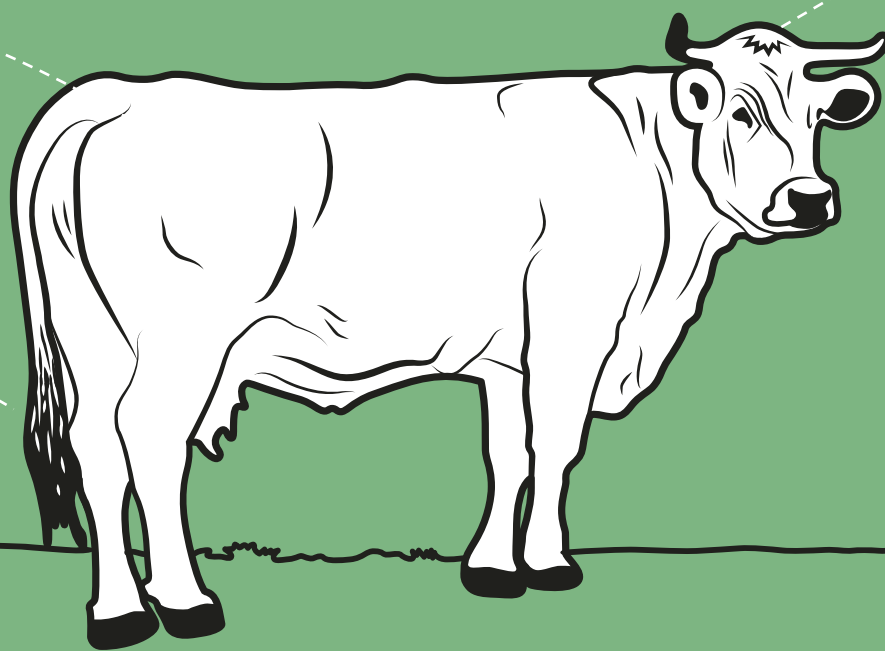
Origen: Sent-Gaudenç

CARACTERÍSTIQUES

Vaca rústica

Pelatge: de color gris, més clar a l'estiu, curt i dens

Cos: mucoses i peülles negres

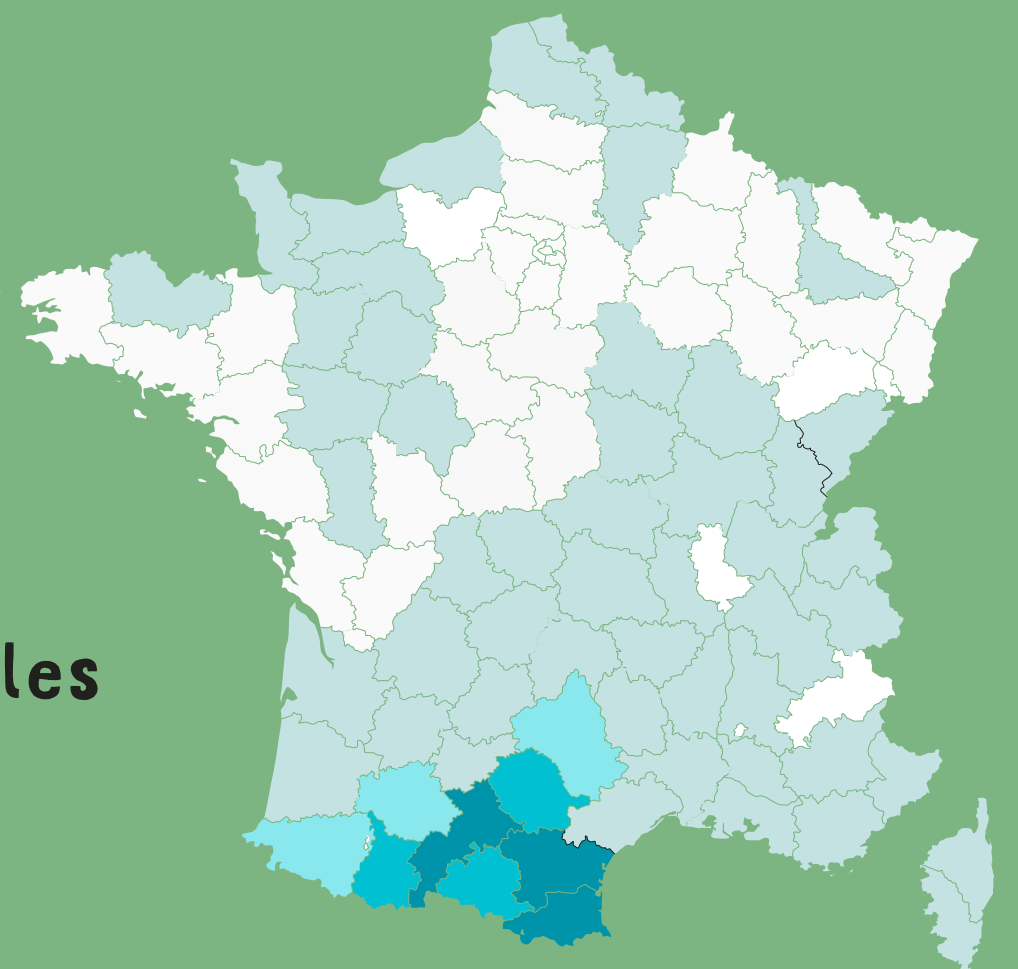

Cap: banyes en forma de lira amb les puntes negres; la vora de les orelles, els ulls i el contorn d'ulls, de color negre.

Producció: carn de qualitat de raça pura o creuada

Mapa de la Distribució de femelles gascones dels Pirineus a França (2020)

- No hi ha presència
- < 100 femelles
- 100 - 499 femelles
- 500 - 999 femelles
- 1 000 - 1 999 femelles
- >= 3 000 femelles

Segells de qualitat:

TARASCONINA

Caps de bestiar: 152 100 ovelles

Categoria: ovins

Pes:

- 60 kg les ovelles
- 80 kg els marrans

Alçada:

- 65 cm les ovelles
- 80 cm els marrans

Origen: Tarascon-d'Arièja

CARACTERÍSTIQUES

Llana: blanca, fina, espessa i sense pèl mort, de 5 a 10 cm, arrissada

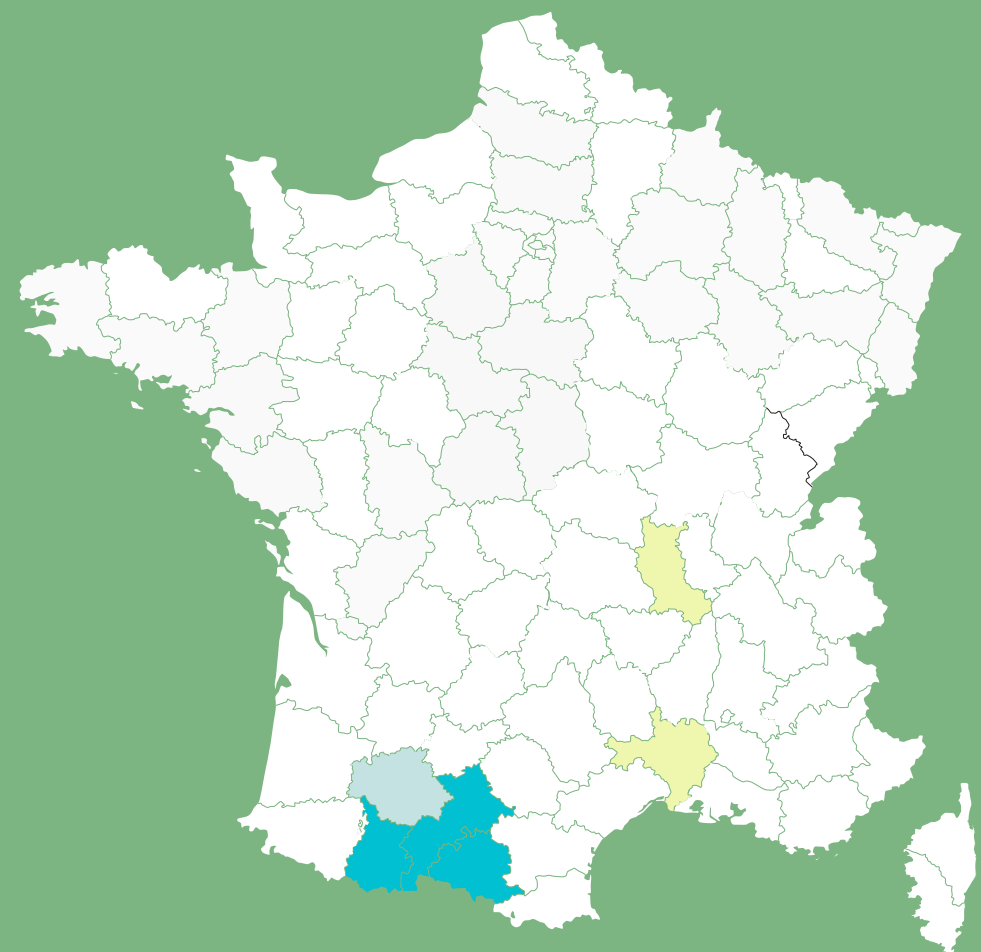
Cos: extremitats fortes.

Cap: gran, blanc i amb banyes. Les banyes són grans: en espiral en els marrans, i fines en les ovelles. Morro lleugerament arquejat i orelles mitjanes i horitzontals.

Producció: raça de carn. Producció de pasturatge, de 6 a 10 mesos d'edat i 35 kg de pes. Anyells d'abastament.

- No hi ha presència
- < 100 ovelles
- 100 - 500 ovelles
- 500 - 1 000 ovelles
- 1 000 - 5 000 ovelles
- 5 000 - 10 000 ovelles
- 10 000 - 30 000 ovelles

Segells de qualitat:

Label Rouge Agneau
fermier
Sélection des Bergers

Indicació Geogràfica
Protegida Agneau
des Pyrénées

MERENÇ

Caps de bestiar: 493 egües cobertes (2019)

Categoria: èquids

Pes:

• 400-600 kg

Alçada:

• 1,35-1,55 m

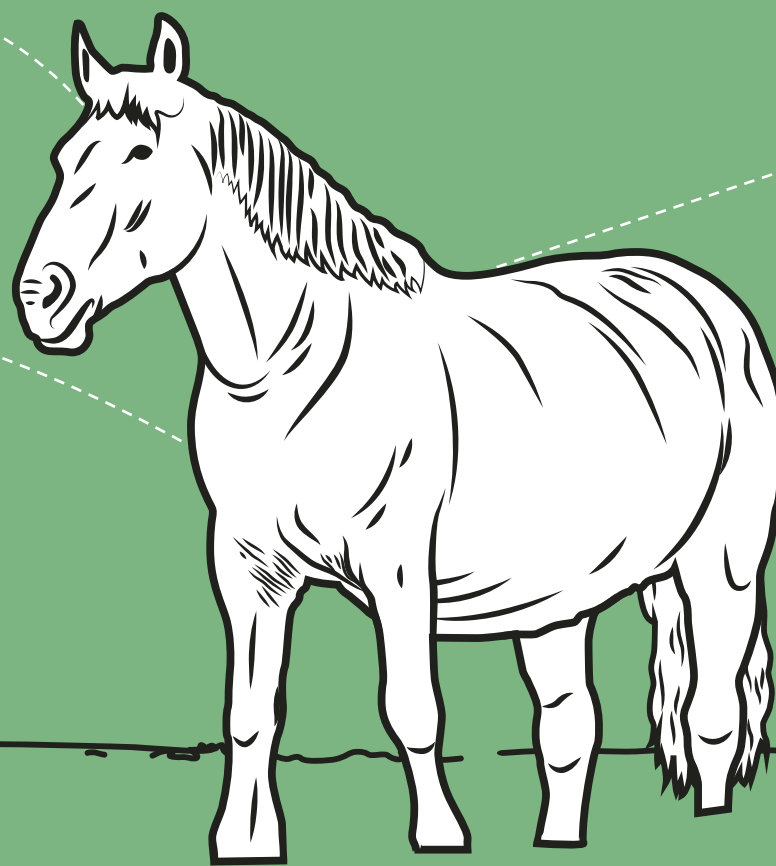

Origen: alta vall de l'Arièja, als Pirineus

CARACTERÍSTIQUES

Cap: nas recte, front pla i ample, orelles curtes

Pelatge: tot negre (sense marques blanques o pèl blanc)

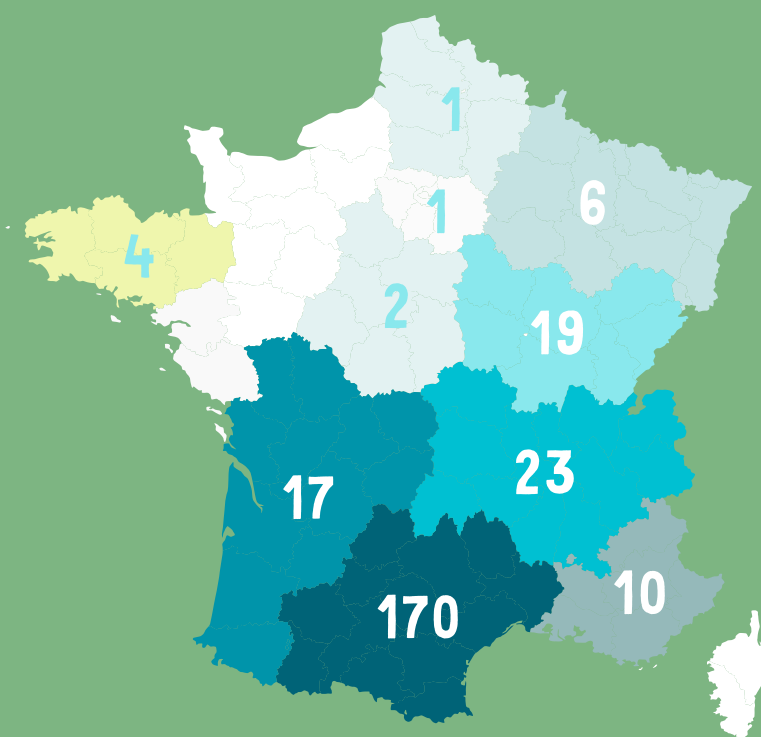

Cos: extremitats fortes, musculatura ben desenvolupada, potes amb cascs negres i durs

Producció: el Merenç és un cavall molt polivalent. La seva rusticitat i aplom el converteixen en un cavall excel·lent de passeig i de pastura ecològica. També s'utilitza molt per a l'enganxament de carruatges

Poltres Cheval de Merens

nascuts a França i registrats (2017).

Associació:

BRUNA D'ANDORRA

Efectiu: 1 400 vaques

Categoria: bovins

Pes:

- F 550 -600 kg
- M 900 -1.000 kg

Alçada:

alçada mitjana de
135cm a l'espatlla

Localització: tot el país

CARACTERÍSTIQUES

Vaca rústica d'aptitud càrnica.

- Adaptada a l'orografia de muntanya.
- Capa Bruna fosca amb banyes blanques de puntes negres
- Bones qualitats maternals, facilitat de parts
- Potes i aploms forts de longitud i finesa mitjana
- Musell ample
- Bon desenvolupament muscular
- Caràcter tranquil

Producció:

carn de qualitat controlada en raça pura o creuament.

Segells de qualitat:

**Carn de Qualitat
Controlada d'Andorra**

IGP Carn d'Andorra

OVELLA

Efectiu: 2 100 ovelles

Categoria: oví

Pes:

• 55 - 65 kg femella

• 75 - 100 kg mascle

Alçada:

• 75 cm femelles

• 90 cm mascles

Localització: tot el país

Origen: rouge du Rossillon, Xisqueta, Lacona, Suffolk i els seus creuaments

CARACTERÍSTIQUES

Rouge du Rossillon

- Llana fina i tupida de color blanc.
- Cara i extremitats de capa roja.
- Un corder per part.
- Adaptada a condicions de muntanya en producció extensiva.
- Suporta les temperatures altes per sobre del 40°C.

Xisqueta

- Ovelles de talla petita i d'alta rusticitat.
- El velló és blanc i apreciat per la seva qualitat.
- Una cria per ovella i any.
- Els adults no presenten banyes.
- La capa és blanca amb les mucoses nasals, ulls i orelles de color negre.
- Adaptada a condicions d'alta muntanya i a la transhumància.

Lacona

- Ovella de talla gran amb bona transformació càrnica
- Parts dobles
- Poc adaptada a condicions de muntanya
- Precocitat en el primer part
- Cara, extremitats i velló de color blanc
- Aptitud mixta de carn i llet

Producció:

carn de qualitat controlada, obtenció del corder com a producte de valor afegit. Conservació de la biodiversitat, manteniment de la producció i la qualitat farratgera de les pastures i els rebaixants, disminució dels riscos naturals (incendis i allaus), i ajuda al bon desenvolupament de les activitats turístiques

Segells de qualitat:

**Carn de Qualitat
Controlada
d'Andorra**

CAVALL

Efectiu: 356 femelles

Categoria: equí

Pes:

- euga pesada: >650 kg
- semental pesat: >700 kg

Alçada:

• 1,45 – 1,60 m

Localització: tot el país

Origen: cavall Pirinenc Català, Cavall Cerdà, Bretó, Perxeró i els seus creuaments

CARACTERÍSTIQUES

Conservació de la biodiversitat, manteniment de la producció i la qualitat farratgera de les pastures i els rebaixants, disminució dels riscos naturals (incendis i allaus), i ajuda al bon desenvolupament de les activitats turístiques.

Producció:

carn de qualitat controlada de raça pura i els seus creuaments.

Segells de qualitat:

**Carn de Qualitat
Controlada d'Andorra**

CHEMIN DE LA TRANS HUMANCE ESTI ES

COMÚ DE CANILLO

Govern d'Andorra

